

Indhold

Side 2-3

Sjællandsk madkultur

Side 4-5

Klunkelejligheden

Side 5

Aktivitetskalender

Side 6

Dobbeltmordet

Side 7

Søllerød Kirkegård

Side 8-9

Besøg på Arboretet

Side 10

Byvandring i Raadvad

Side 11

Medlemsinformation

Side 12-13

Villa Rolighed

Side 15

Fra Museet

Historisk Arkiv

Vedbækfundene

Februar 2013

FRA LOKALHISTORIEN

Historisk-topografisk Selskab for Søllerødeggen

Søsterkage 1703

Smag på Historien
se nærmere på side 2-3

Redaktion: Anita Mikkelsen, Ellekrogen 8, 2950 Vedbæk
Peter M.M.Christensen, Frederiksdalsvej 139A, 2830 Virum
Morten Trommer, Morlenesvej 10, 2840 Holte
Martin Wilson, Lyngbygårdsvej 17 B 2. tv. 2820 Kgs. Lyngby

Jagten på den forsvundne sjællandske madkultur

Foredrag med smagsprøver og et glas vin

Tirsdag den 26. februar kl. 19.30
Søllerød Sognegård
med Bi Skaarup

Madhistorikeren Bi Skaarup, præsident for Gastronomisk Akademi kommer i Søllerød Sognegård og fortæller om vores madkultur før og nu og lader os smage på den.

Efter en lang nedgangsperiode, hvor vores fødevarerprodukter er blevet ringere og ringere igennem det 20'ende århundrede, er dansk mad kommet gevaldigt i vælten i nullerne. Ikke bare er vores restaurant Noma blevet udråbt til verdens bedste restaurant. Den danske kok Rasmus Kofoed har vundet først bronze, så sølv og sidst guld i den fornemme kokkedyst Bocuse d'Or i Frankrig. Hele verden taler nu om den nye nordiske bølge, og vores kokke og deres kogekunst danner skole verden over.

I kølvandet på den Nye Nordiske Mads succes er der kommet en søgen mod det oprindelige. Nogle taler om mormormad, andre går til ekstremer og kaster sig over paleokost eller raw food.

Men hvad er egentlig gammel dansk mad, og hvordan spiste man på Sjælland for nogle hundrede år siden. Hvor blev vores sjællandske egnsretter af? Og er de gamle retter overhovedet værd at beskæftige sig med?

Gulerod i aske
Noma 2012

Foredraget vil belyse udviklingen fra bondesamfundets kost baseret på det, jorden kunne give, over tiden hvor Nordsjælland fungerede som opland til den store residensstad København til vor tid, hvor Ny Nordisk Mad opstår i globaliseringens skygge.

Hvad har denne sære størrelse overhovedet med vores gamle madkultur at gøre?

Foredragsholderen Bi Skaarup, er madhistoriker. Hun oprindelig uddannet middelalderarkæolog, og har som museumsinspektør på Københavns Museum stået for hovedstadens arkæologi i mere end 20 år.

Ved siden af byarkæologien brændte hendes hjerte dog for madens historie, som hun forskede i og skrev om, når det var muligt. Hvad der længe var en nebengeschæft endte dog med at blive hovedbeskæftigelsen, da hun med sin mand flyttede til et nedlagt landbrug på Nordfalster i 2006. Her forskes der i vores madkultur, skrives artikler og bøger samt afholdes kurser og workshops.

Bi Skaarup
præsident for Gastronomisk
Akademi.
I tv-køkken

**Bi Skaarup har senest udgivet en bog om brødets historie:
*Bag brødet.***

**Billetter til 75 kr. kan købes i vores sekretariat
Rudersdal Museer tlf. 46 11 56 52 (kl. 9 -16)
(medbring venligst lige penge)**

Besøg Nationalmuseets Klunkehjem

Onsdag den 13. marts har vi 2 omvisninger
kl. 14.45 og kl. 15.45

Begrænset deltagerantal til de 2 omvisninger
Tilmelding og afhentning af billet på
Sekretariatet, Rudersdal Museer tlf. 46 11 56 52 (kl. 9-16)
Mødested: Frederiksholms Kanal nr. 12, udenfor.
Mød venligst 10 min. før

Grosserer Rudolph Christensens herskabelige lejlighed fremstår fuldt møbleret i tidens klunkestil, som den så ud i årene mellem 1890 og 1914. Hele det autentiske interiør er usædvanlig velbevaret fra stuerne med polstrede møbler, kunstfærdige draperede gardiner og mængder af nips til det oprindelige badeværelse og toilet.

Foto: Nationalmuseet

Oplev en stemning, der er præget af hjemlig hygge samt sans for gode materialer og godt håndværk. Klunkehjemmet ligger kun få skridt fra Nationalmuseet.

Ejendommen, der er fredet, er opført omkring 1850 og blev i 1886 erhvervet af grosserer Rudolph Christensen (1849-1925), medindehaver af båndfabrikken Christensen og Hansen, der havde udsalg på Østergade. I 1890 flyttede grosserereren ind i lejligheden på 2. sal med sin hustru fru Elina Christensen, født Hamberg, og tre børn. Lejligheden var da nyindrettet af tidens bedste dekoratører.

Alle disse interiører er bevaret næsten uændret. Rudolph Christensens døtre frøkenene Gerda og Ellen Christensen blev boende i lejligheden til deres død i 1963 og har med stor pietet værnet om forældrenes hjem.

Frøkenene Christensen testamenterede det fornemme indbo til Nationalmuseet, der allerede i 1942 havde opmålt og fotograferet lejligheden. Takket være stor imødekommenhed fra ejendommens ejer, kan publikum i begrænset antal få lov til at se lejligheden på dens oprindelige sted.

Med undtagelse af to rum fremtræder den næsten helt, som den var i årene mellem 1890 og 1914. Stuerne forevises for nedrullede gardiner, da dagslys vil ødelægge de snart 100 år gamle tekstiler.

Aktivitetskalender Foråret 2013

(Arrangementerne er som altid kun for medlemmerne)

Den 26. februar: Sjællandsk Madkultur - se side 2 *)

Den 13. marts: Nationalmuseets Klunkehjem - se side 4 *)

Den 9. april: Dobbeltmordet på Peter Bangs Vej - se side 6 *)

Den 24. april: Søllerød Kirkegård - se side 7 *)

Den 2. maj: Rundvisning i Arboretet - se side 8*)

Den 15. maj: Byvandring i Raadvad - se side 10 *)

Den 30. maj: Generalforsamling - se side 9

*) Husk tilmelding, og at melde afbud i tilfælde af forfald

Dobbeltmordet på Peter Bangs Vej

Få hele mordgåden og
the Søllerød connection -

Foredrag af Peer Kaae

Tirsdag den 9. april i Søllerød Sognegård kl. 19.30

Dobbeltmordet på Peter Bangs Vej i 1948 er en efterforskningsrejse gennem Danmarkshistoriens mest spektakulære drabssag. Det er en rejse, som både forfølger alle sporene, både blandt modstandsbevægelsens mænd og i det myrdede ægtepar Jacobsens omgangskreds. Fortællingen vrirler med mistænkte og motiver, men kun én morder – som gik fri.

Peer Kaae har også kunnet se spor, som har tilknytning til Søllerødeggen – et sommerhus på Kong Valdemars vej - Kirkeskoven - og måske en grav på kirkegården.

Hør hele historien om, hvordan Peer Kaae kom frem til en overraskende og simpel løsningsteori på århundredets mordgåde – underbygget af eksklusive fotos fra politiets arkiver og en omfattende privat efterforskning, der tog over 20 år.

Efterfølgende stiller Peer Kaae gerne op til debat.

Tilmelding: Sekretariatet, Rudersdal Museer Tlf. 46 11 56 52

Peer Kaae har som en af de første fået eksklusiv adgang til Landsarkivets enorme samling af hemmeligstempelt materiale fra sagen og bygger sin historie på tekniske spor, vidneforklaringer og politirapporter, som ikke tidligere har været tilgængelige. Hændelserne på morddagen dokumenteres minutiøst, og sporene følges ud i den tåge af rygter og konspirationsteorier, som politiets efterforskere siden forsøgte at trænge gennem.

Bogen kan købes fordelagtigt denne aften

Rundvandring på Søllerød Kirkegård med Niels Peter Stilling

Onsdag den 24. april kl.17 - ca.19

Den 24. april går solen ned kl. 20.32, så der bliver tid nok til at se det meste af den 8, 5 ha store kirkegård. Søllerød Kirkegård er en af landets smukkeste, største og mest interessante.

I takt med byudviklingen er kirkegården blevet udvidet på præstegårdsjorderne. Det betyder, at gamle gravskikke og gravkvarterer er blevet delvist bevaret på den ældste del af kirkegården, mens omvendt de nyere afdelinger repræsenterer samfundsudviklingen i 1800-tallet og den hastige urbanisering i forrige århundrede, selv vor nyliberalistiske tid afspejler sig i kirkegårdens nyeste gravminder, der udfolder sig uhindret og ubundet af snærende traditioner og regler.

Rundvandringen begynder på den gamle afdeling omkring kirken, hvor vi finder bøndernes og bypatriarkernes gamle – ofte indhegnede – gravsteder. På den regelmæssigt indrettede afdeling 2 anlagt i 1840'erne står både monumentet over faldne i 1864 og gravmæler for nogle af 18- og 1900-tallets store mænd. Herfra fortsætter vi til de terraserede afdelinger med udsigt til Søllerød Sø. Her blev flere af landstedsejerne fra Øresundskysten begravet med vandudsigt. Naboer i livet, naboer i døden. Længere frem kommer vi til Kirkegårdens smukke rhododendronbeplantede afdeling anlagt som en slags skovkirkegård i 1930'erne. Det er såre smukt.

Vi slutter i kirkegårdens nyere afdelinger, hvor både nationalt kendte personer og mere eller mindre fremtrædende lokale personligheder er begravet. På hele rundturen fortælles både om berømte verdensborgere og de mere lokal-kendte søllerødfolk. Og vi kommer vidt omkring fra flystyrt i Grønland, faldne på østfronten i 2. verdenskrig, mordhistorier, verdensberømte dansere, nationale og lokale politikere, forfattere, industripionerer og mange flere. Det er lokalhistorie set i det globale perspektiv.

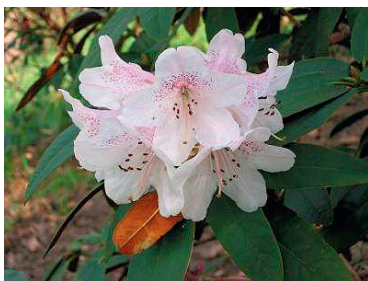
**Mødested foran Museet, Mothsgården,
Søllerødvej 25.**

Tilmelding: Sekretariatet, Rudersdal Museer, tlf. 46 11 56 52

**Rundvisning i Arboretet
i Hørsholm
Torsdag den 2. maj kl.16.30
Ved arboretmester Ole R Byrgesen**

At gå i arboretet er som at gå i en stor skov med kik til søer og åbne sletter, og arboretmesteren vil føre os igennem områder med løvtræer og nåletræer fra Østasien, Vestasien, Amerika og Europa og fokusere på Rododendron dalen, der på besøgstidspunktet skulle stå i blomst. I området findes også en stor planteskole.

Arboretet blev grundlagt i 1936 af den Kongelige Veterinær – og Landbohøjskole og er i dag en del af Skov & Landskab ved Københavns Universitet.

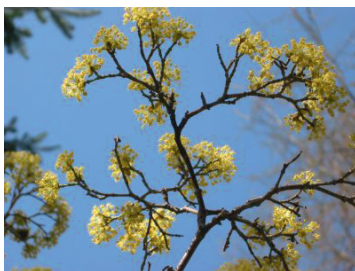
I Danmark findes i naturen meget få arter af træer, buske og slyngplanter, knap 100 forskellige. I Arboretet er i dag ca. 2.000 arter, underarter og kultivarer på et 25 ha. stort areal. De bruges som basis for forskning og undervisningen på Det Biovidenskabelige Fakultet

Arboretet besøges hvert år af studerende og forskere fra hele verden og leverer stiklinger og frø til forskere verden over ligesom stiklinger og pødeviste til planteskoler.

Turen varer ca. 2 timer, og vi mødes ved hovedindgangen på Kirkegårdsvej 3 A, bag Hørsholm Kirkegård, hvor der kan parkeres uden for porten.

Nærmeste busstoppested findes på Hørsholm Kongevej ved rundkørslen ved Dr. Neergaardsvej. Busser kører direkte fra Lyngby, Holte og Kokkedal togstationer.

Tilmelding: Sekretariatet, Rudersdal Museer, tlf. 46 11 56 52

Sensommerudflugten den 8. september

Turen går i år til en række herregårde

Selsø - Svanholm - Egholm

Tilmelding starter på Generalforsamlingen

Selskabets ordinære Generalforsamling

Søllerød Sognegård, torsdag den 30. maj kl. 19.30

Dagsorden ifølge vedtægterne

Efter generalforsamlingen fortæller

Kaj Sørensen - tidligere byplanchef

om byplaner og lokalplaner set i historisk perspektiv

Byvandring i Raadvad og besøg på flere af værkstederne Onsdag den 15. maj kl. 14 -16 Ved arkivar Jeppe Tønsberg

Raadvad blev oprindeligt grundlagt i 1643 som hammersmedje til fremstilling af våben og landbrugsredskaber ved brug af Mølleåens vandkraft.

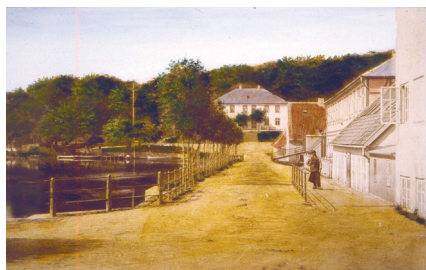
Raadvad blev ødelagt under Svenskekrigene i 1659, men fortsatte som krudtmølle. Fra slutningen af 1700-tallet og frem til 1973 har der fundet fabriksvirksomhed sted i Raadvad - mest kendt er nok ”Raadvad Knivfabrik”. Raadvad fungerede som et lille samfund, hvor der ud over fabriksbygningen, værksteder også var boliger til arbejderne og skole til børnene.

Staten har siden overtaget Raadvad, og området administreres af Jægersborg Skovdistrikt. Bebyggelsen, der ligger omgivet af Dyrehaven, blev fredet i 1983 og betragtes som et værdifuldt industriminde. Der bor ca. 100 mennesker i de tidligere arbejderboliger og fabriksbygningerne er lejet ud til private håndværksfirmaer - blandt andet en smedie, et stenhuggeri, et malerværksted samt andre, som alle bl.a. beskæftiger sig med restaureringsarbejder på historiske bygninger og udsmykninger.

Med Jeppe Tønsberg vil vi vandre rundt i Raadvad og få fortalt historien om denne lille enklave, som har været af betydning i vores industrihistorie og nu har fundet en ny måde at bevare sin eksistens på.

Derefter vil vi besøge nogle af værkstederne og se de spændende ting, de arbejder med.

Mødested ved Raadvad Kro (der kan parkeres i skoven ved kroen)

Tilmelding:
Sekretariatet, Rudersdal Museer på
tlf. 46 11 56 52

**Historisk-topografisk
Selskab
For Søllerødegne
Stiftet den 27. Februar 1942**

BESTYRELSEN

efter generalforsamlingen 2012

Formand	Etnolog Anita Mikkelsen
Sekretær/Næstformand	Civilingeniør Søren P. Petersen
Kasserer	Chefkonsulent Henrik Støtt
Redaktør	Museumskonsulent PhD Niels Peter Stilling
Øvrige	
Bestyrelsesmedlemmer	Cand.mag. Peter M.M. Christensen Direktør/rådgivende ingeniør Carl Steen Berggreen Etnolog MK Birgitte Schjerning Povlsen Arkivar Morten Trommer Ingeniør Jan Britze Menighedsrådsformand Georg Lund Cand.mag. Lars Bo Hansen Cand.mag. Martin Wilson Lærer Sanne Rud
Suppleanter	

Få nyhedsmail om nyheder og arrangementer

**Nu er det blevet meget nemt - gå ind på vores hjemmeside
www.histtop.dk**

På forsiden er der en henvisning til nyhedsbrev og tilmelding

Man kan også tilmelde sig ved at sende en mail til sekretæren på
Birs@rudersdal.dk - husk navn og adresse - eller ring på 46 11 56 52

Rolighed

Historien bag et af Søllerødegnens gamle landsteder

Villa Rolighed

Når den Københavnske embedsstand tog på landet i slutningen af 1700-tallet, tog de op langs Øresundskysten, hvor flere landsteder blev opført i netop den periode. Et af dem var Villa Rolighed, beliggende på Strandvejen nr. 303, mellem Skodsborg og Vedbæk, som blev købt i 1780 af den norskfødte embeds- og forretningsmand Carsten Tank Anker (1747-1824). På Rolighed opførte han i 1794 et norsk træhus, som efter myten skulle være fragtet hertil med skib stykke for stykke fra Norge, men der nu snarere tale om et angelsaksisk inspireret hus. I 1796 udvidede han ejendommen gennem køb af jorder fra nabolandstederne Enrum og Aggershvide.

International orienteret

Allerede som 12-årig blev Carsten Anker sendt på dannelsesrejse til Frankrig, England og Tyskland, og ved hjemkomsten i 1765 indgik han kortvarigt i ledelsen af sin fars jernværk. I 1771 blev han udsendt til Stockholm som repræsentant for en række norske tømmerhandlere. Herefter tog hans karriere i den dansk-norske helstat fart. Efter en række betydningsfulde embeder i statsadministrationen blev Carsten Anker adlet i 1778. I 1784 fik han titel af konferensråd.

Udenlandske gæster på Rolighed

Familien Ankers internationale kontakter gjorde Rolighed til centrum for en række udenlandske gæster – såvel ønskede som uønskede. I 1787-88 var Carsten Anker vært for den venezuelanske frihedshelt Francisco de Miranda, som besøgte Danmark i forbindelse med en større Europa-rejse. Med Carsten Anker som guide ville Francisco de Miranda opleve Danmark ”indefra”, og både de gode og mindre gode sider stiftede han bekendtskab med i sit tre måneder lange ophold. Miranda og Anker besøgte bl.a. en række københavnske fængsler. Da den engelske hær i 1807 gjorde landgang i Vedbæk ankom Sir. Arthur Wellesley – den senere hertug af Wellington - med sin stab til Rolighed. Huset blev dog skånet for plyndring, da Wellesley fik øje på et maleri af broderen Peter Anker i salonen. Peter Anker havde været dansk guvernør i Trankebar og herfra kendte Wellesley ham som en god forhandlingspartner i søkrigen omkring Ostindien. Carsten Anker solgte Rolighed i 1813, da han samme år var blevet udnævnt til norsk statsholder. Carsten Anker havde i 1794 købt jernværket Eidsvoll med tilhørende landsted nord for Oslo. Det var i stuerne på Eidsvoll, at den norske grundlovsgivende forsamling udformede sit selvstændighedsprotokollat den 17. maj 1814.

Rolighed i familien Grøns eje

Ejendommen blev i 1855 solgt til grosserer Ludvig Grøn, som sammen med sin engelskfødte kone Ada ofte havde besøgt Rolighed under dets daværende ejer - den engelske ambassadør Peter Browne. Grøn var uddannet inden for klædebranchen, og han havde et handelshus ved Kongens Nytorv med filialer i Manchester og Dundee. Under Ludvig Grøn havde Rolighed sin storhedstid, hvor især parken med sine drivhuse og sjældne planter var indbegrebet af det gode liv ved Øresundskysten. Familien Grøn ejede Rolighed de næste 100 år, og deres tilknytning til egnen blev understreget ved anlæggelsen af en mægtig familiegravplads i 1882 ved Vedbæk kapel. Roligheds hovedbygning blev nedrevet omkring 1920, og Stiftsamtmænd R. Howard Grøn lod en ny opføre. I 1959 blev ejendommen solgt til det Konservative Folkeparti, som renoverede den og brugte den som kursus ejendom. Fra 1965 drev Fonden af 28. maj 1948 Rolighed, som den i 2010 solgte til A. P. Møller Mærsk.

Martin Wilson

Jon Voss Ny museumsleder for Rudersdal Museer

Den 15. februar bliver Jon Voss ny museumsleder for Rudersdal Museer. Han er 40 år og cand. mag. i historie, Master of African Studies fra Københavns Universitet. Han har skrevet historiespeciale om fiskeriet i Kattegat og har arbejdet med økohistorie. Jon Voss har været museumsleder på Læsø Museum siden 2009.

(Læsø Museum havde i 2012 et besøgstal på 11.870)

Selskabet byder Jon Voss velkommen og ser frem til et frugtbart samarbejde i de kommende år omkring museets og vores arbejde for lokalhistorien.

Historisk Arkiv

Udstilling om Johan Mantzius' skole i Birkerød

Historien om Birkerød Gymnasium er en fantastisk fortælling, der peger næsten 150 år tilbage i tiden. Udviklingen fra 1800-tallets landsbyskole til vore dages internationale gymnasium og kostskole er i sig selv et stykke Danmarkshistorie.

Vandreudstillingen ses på Historisk Arkiv i perioden

14/1 – 17/3, senere på Birkerød Gymnasium og på Mantziusgården

Skolens studenterhold 1890

Vedbækfundene v. Gl. Holtegård, Attemosevej 170

Stenalderkost er hot.

Stenalderen er blevet moderne. Stenalderkost er hot og lanceres lige nu som den oprindelige og helt rigtige og sunde diæt, som vi mennesker er skabt til at indtage. Men hvad spiste man egentlig i stenalderen og for 7000 år siden, og hvorfra har vi vores viden om stenalderens kost?

Foredrag og omvisning den 14. februar kl. 19.30 - pris 30 kr.

Ved leder af Vedbækfundene Anne Birgitte Gurlev

Begrænset antal pladser. Tilmelding på 45 80 63 63 tirsdag – fredag kl. 12-16

NYT FRA RUDERSDAL MUSEER

Herreværelset. Fra 1800-tallet til i dag

Særudstilling på Mothsgården fra den 22.marts

En skildring af, hvordan mandekulturen har manifesteret sig i herreværelser over hele kommunen. Herreværelset er tilsyneladende et fænomen, som dukker op i slutningen af 1800-tallet, men det kan være svært at skelne mellem kontor og arbejdsværelse, der har eksisteret i længere tid. Allerede statsmanden og ordbogssamleren Matthias Moth (1649-1719) havde et arbejdsværelse på Mothsgården i Søllerød. Herreværelset er afsondret fra resten af huset, og dermed det sted, hvor manden kunne trække sig tilbage, enten for at arbejde eller få fred. Magelig indretning, jagttrofær på væggene, våben, pokaler, samlinger, tobak og fyldte karafler synes at være faste ingredienser i mændenes rum, Herreværelset. Rudersdal Museer sætter fokus på temaet herreværelset med en udstilling på Mothsgården i 2013. Ikke kun det traditionelle med mørke træpaneler, men også 1960'ernes hjørne af vinkelstuen, hjemmebaren i gildesalen i kælderen, og nutidens spilkonsoller og garage med værksted og sportsudstyr.

Herreværelset har fået en renæssance og det er blevet populært at etablere dem igen. Emnet er relevant for hele kommunen, og fænomenet ses i alle sociale lag. Udstillingen ses som et modstykke til de mange tidligere udstillinger målrettet det kvindelige publikum.

Mothsgården renoveres:

Taget på Mothsgårdens administrationsfløj er slidt helt ned, og står foran en udskiftning.

Da der samtidig er en del andet i bygningens grundkonstruktion, der trænger til renovering, er der sat penge af på Rudersdal Kommunes investeringsoversigt til en renovering af hele bygningen. Udstillingsfløjen berøres ikke af renoveringen, og udstillingen vil være åben som normalt i hele byggeperioden. På Kultur- og fritidsudvalgets møde den 6. februar forventes forprojektet til renoveringen vedtaget. Selve arbejdet forventes at begynde efter sommeren 2013 og strække sig ind i foråret/forsommeren 2014. Når renoveringen er færdig vil bygningen fremover ikke længere huse museets administration, mødelokaler, bibliotek m.v. Bygningen vil blive anvendt til publikumsareal, og vil bl.a. kunne huse permanent udstilling, reception/museumsbutik/café, undervisningsfaciliteter og handicaptoilet.

“B”

Afsender:
Historisk-topografisk Selskab
for Søllerødegne
Rudersdal Museer,
Mothsgården, Søllerødvej 25
2840 Holte

År 2013

Returneres ved varig adresseændring

Nye medlemmer til Historisk-topografisk Selskab?

Kender du mon nogen, som interesserer sig for vores lokale historie og bevaringen af kommunens kulturhistoriske værdier? Giv vedkommende et medlemskab som gave.

Indmeldelse i Historisk-topografisk Selskab for Søllerødegne

kan ske ved at ringe til sekretariatet på Rudersdal Museer tlf. 46 11 56 50
- sende en mail til museum@rudersdal.dk - eller gå ind på www.histtop.dk
Husk at opgive navn - adresse - tlf. - og e-mail
(Årligt kontingent fra 1/1 2013 er 250 kr. – incl. Søllerødbogen)